

Türk Dilinin Bugünkü Sorunları

Bilim Dili Sorunu

Ekmele Kılıç
ekmelkili@hotmail.com

Türk dilinin bugünkü sorunları arasında öne çıkanlardan birisi de Türkçenin “bilim dili” olmaya muktedir olmadığı yargısıdır. Yıllardan beri var olan bu yargının, aslında haksız ve yanlış olduğunu açıklayan birçok çalışma yapılmıştır. Fakat, Türkçenin bilim dili olamayacağı kanaatini taşıyan bir eğitim anlayışı halihazırda varlığını korumaktadır. Bu anlayışa göre bilim, “evrensel” olarak kabul edilen İngilizce ile ancak yapılabilmektedir. Türkçe ise bir bilim dili hüviyetini taşımamaktadır. Oysa evrensel olarak kabul edilen İngilizce sırf siyasi ve ekonomik gücünden dolayı kullanılmaktadır. Bilim dili olduğu için değil. Türkçe, tarihi çok gerilere giden, işlek ve yeni kelime türetmeye müsait bir dil olarak bilim dili olma gücüne sahiptir.

Bilim dili, ana dilden ayrı, farklı bir dil demek değildir. Bilim dili, toplumdaki ulusal dilin bir parçası olarak varlığını sürdürmektedir. Bilim dili, en genel anlamda “bilimi oluşturan veri ve bilgileri başkalarına aktarmak için kullanılan, bilim dalları ve ilgili özel kavramları taşıyan sözcük ve terimlerden oluşan dil” şeklinde tanımlanmaktadır. Bilim dilinin temel işlevi, bilimsel iletişimi kesin bir şekilde sağlamaktır. Bilim dili, bilim insanlarının kendi aralarındaki iletişimi sağladığı gibi, onlar ile öğrenci ve halk arasındaki ilişkiyi de sağlamalıdır. Çünkü bilimin kullanıcısı halktır; dolayısıyla bilim halk için yapılmalıdır. Bunun için bilimin, o ülkenin ana dili ile yapılması gerekmektedir. Ana dili, bilimin harcı olan “düşünme” eyleminin en doğru, düzgün, esnek ve derin bir şekilde yapılabileceği dildir. Bireyler ana dili ile düşünür, planlar, hayal eder, rüya görür, hareket eder; yabancı bir dille değil. Anlam yaratmak, zihindeki açık seçikliği ve belirginliği sağlamak, ancak ana dili ile gerçekleşir. Dolayısıyla düşünce kurmak için ana dili şarttır. Çünkü bireyin düşünmesini sağlayan öbür diller değil, ana dilidir. Bu anlamda ülkemizde de bilim dili olarak İngilizceyi değil, Türkçemizi kullanmak lazımdır. Bilimin ürettiği kelimeler, sesler değil; kavramlardır. O nedenle yabancı dillerden kelimeleri değil, kavramları almak, onları kendi ana dili dizgemiz içerisinde yeniden yaratmak ve öyle kullanmak gerekir.

Türkçemiz bu noktada yetke bir dildir. Türkçe, 36 çekim ve 103 yapım ekiyle, bilim dilinin sahip olması gereken temel özelliklerden biri olan yeni kelime türetebilme esnekliğini, en yüksek seviyede yerine getirebilecek durumdadır. Bunun için Türkçenin işlenmesi gerekmektedir.

Bu anlamda, özellikle İngilizcede adeta nasılsa aynı şekilde kullanılan bilimsel terimlerin Türkçe karşılıkları bulunmalıdır. Bunu belirli bir kurumun değil, bizzat o bilim dalı ile ilgilenen, bilim adamlarının kendi içerisinde bunu yapmaları lazımdır. Aynı şekilde bilimin öğrencilere aktarılması noktasında, İngilizce dilinde eğitimin yerine ana dilimiz olan Türkçe ile eğitime geçilmelidir. Yabancı dil bir amaç değil, araç olmalıdır. Eğitim sistemi içerisinde öğrencileri birden fazla dil öğretilmeli, fakat bu bilimsel iletişimde kullanılacak düzeyde olmalıdır. Eğitimin tümünü yabancı bir dilde yapmak, gereksizdir. Zira yabancı bir dilde eğitim, yabancı bir kültürle yoğunlaşarak halkında koğuk bir “okumuşlar sınıfı” yaratmaktadır. Oysa bilim, halktan kopuk olmamalıdır. Mesela “fizibilite raporu” yerine, “olabilirlik yazısı” denmesi, anlamayı kolaylaştıracağı gibi, daha az bilimsel de değildir. Aynı şekilde *computer*, *folklor*, *plasman* kelimeleri bilgisayar, halkbilimi ve yatırım kelimelerinden daha fazla bilimsel değildir. Dolayısıyla bilim kavramlarını kültür bütününden ayrı tutmamak için, Türkçe eğitim yapılmalıdır. Bu anlamda dil bilincinin geliştirilmesi, ana dili sevgisinin artırılması, ana dilinde konuşma ve yazmanın özendirilmesi, akademik dünyada ana dili becerisinin daha önemli hale getirilmesi için bireysel ve toplumsal anlamda adımlar atılmalıdır.